

Актюбе облыстық білім алуға ерекше
қажеттіліктері бар балаларға арналған
арнайы (түзетім) балабақшасының меңгерушісі
А.О. Сеитова
» 2024-2025 оқ.ж

**2024-2025 оқу жылына арналған психикалық дамуы тежелген «Достық» ересек тобының
дефектологы Ш.Е.Төрешованың сенсорика бойынша арнайы түзетім қызметінің
«Таңғажайып әлем» атты перспективалық жоспары**

Қыркүйек				
Тақырып	Бағдарламалық мазмұны	Әдістемелік – түзету тәсілдері	Сағат саны	Мерзімі
Диагностика	Баланың ойлау қабілетін тексеру, қызығушылығын ояту. Баланың білім деңгейін анықтап, деңгейлік тапсырмалар даярлау. Қоршаған ортаға деген көзқарасын анықтау, таным деңгейін тексеру. Балаларды бауырмалдыққа, ұқыпты болуға, татулыққа, өзара сыйластыққа, жанашырлыққа тәрбиелеу.	Дидактикалық ойындар: «Не өзгерді?» «Зейінді бол» «Екінші жартысын тап» «Не артық?» «Сандар қатарын тап» «Қай түс жоғалды»	1	02.09-06.09.24
«Түрлі-түсті шаршы»	Қол моторикасын дамыту, баланың ойлау қабілетін дамыту. (ойыншықтарды құрастыру). Түрлі-түсті кубиктерді тізіп, бір-бірінің үстіне қойып үйрету. Түстерді атауға, салыстыруға жаттықтыру; берілген тапсырманы орындауға ынталандыру; достық қарым-қатынастарын тәрбиелеу.	Дидактикалық ойын: «Бұл қандай пішін?» Дидактикалық ойын: «Дәл осындай пішінді тап» Дидактикалық ойын: «Өз үйінді тап»	1	09.09-13.09.24
«Түстерді бірге үйренейік»	Баланың даму деңгейін, пішін, түс, көлем туралы түсінігін анықтау және логикалық	Дидактикалық ойын: «Тізбекте»	1	16.09-20.09.24

	ойлау қабілеттерін дамыту. Балалардың оқу қызметіне қызығушылығын арттыру. Пішінді түсті ажыратып, ұқыпты жұмыс істеуге дағдыландыру.	Дидактикалық ойын: «Кескінге қарап қайтала»		
«Үй құрылысының ретін көрсет»	Үй құрастыру арқылы үйдің бір және бірнеше қабатты түрлерімен және олардың бөліктерімен таныстыру, қағаздан үйді құрастыра білуге үйрету және балаларды бірізділікке жұмыс жасай білуге, ұқыптылыққа тәрбиелеу.	Дидактикалық ойын: «Үй төбешігін тап» Дидактикалық ойын: «Үй тұрғызайық» Дидактикалық ойын: «Үйдің есігін жабайық»	1	23.09- 27.09.24
«Көңілді адамдар»	Адамдардың көңіл күйлерін ажырата білу. Адам дене мүшелерін атап айтуға, қолмен көрсетуге үйрету.	Дидактикалық ойын: «Сықырлы сандық» Дидактикалық ойын: «Не өзгерді?» Дидактикалық ойын: «Менен қайтала»	1	30.09- 04.10.24
Қазан				
«Сықырлы сандық »	Сандық ішіндегі заттарды сипап сезу арқылы ұсақ моторикасын, сезім мүшелерін дамыту. Баланы еңбекқорлыққа, шапшаңдылыққа тәрбиелеу.	Дидактикалық ойын: « Қапшықтан неше ойыншық алдың?» Дидактикалық ойын: «Қолымда не бар?» Дидактикалық ойын: «Танып ал да, атын ата»		07.10- 11.10.24
«Күздің әсем гүл шоқтары»	Балалардың күз туралы білімін қалыптастыру. Күзгі табиғат ерекшеліктерімен таныстыру. Көкөністер мен жемістерді ажырата білу. Табиғатқа қамқор болуға ,оны аялауға тәрбиелеу.	Дидактикалық ойын: «Көкөністер мен жемістерді жина» Дидактикалық ойын: «Дәміне қарай ажырат» Дидактикалық ойын «Ғажайып қалта»	1	14.10- 18.10.24
«Жидектер мен саңырауқұлақтар»	Балаларды саңырауқұлақтармен таныстыру (саңырауқұлақтардың түрлері, қайда өсетіні,	Дидактикалық ойын: «Не қайда өседі»	1	21.10- 25.10.24

	қасиеттері, улы саңырауқұлақтар жеуге жарамдыларынан қалай ерекшеленеді). Саңырауқұлақтардың өсуіне қажетті жағдайларды түсіндіру. Балалардың сөздік қорын байыту (терекқұлақ, қайың саңырауқұлақ). Зейін, есте сақтау, ойлау қабілеттерін дамыту. Белсенділік, жауапкершілік, мейірімділік, достық, бірлесу дағдыларын қалыптастыру.	Дидактикалық ойын «Бұл қандай зат?» Дидактикалық ойын: «Тез құрастыр»		
«Ыдыс-аяқ дүкені»	Балаларды ыдыс түрлерімен таныстыру. Тамақты төкпей шашпай ішуге, ұқыптылыққа, тазалыққа ептілікке тәрбиелеу.	Дидактикалық ойын: «Сатушы» Дидактикалық ойын: «Не артық?» Дидактикалық ойын: «Өз үйінді тап»	1	28.10- 01.11.24
Қараша				
«Ыстық-мұздай»	Балаларды ыстық заттардан мұздай заттарды айыра білуге үйрету. Ыстық заттарды қолмен ұстауға болмайтыны туралы айту. Балаларды мұқият болуға және бір біріне қамқор болуға тәрбиелеу.	Дидактикалық ойын: «Заттық фриздер» Дидактикалық ойын: «Қай қолымда көп» Дидактикалық ойын: «Танып ал да, атын ата»	1	04.11- 08.11.24
«Биік-аласа»	Биік-аласа, бір-көп ұғымдармен таныстыру. Жоғары мен төменді бір бірінен ажырата білуге үйрету. Заттардың бір зат және көп зат екенін айыра білуді үйрету. Қоршаған ортадан бір және көп затты таба білуді дамыту. Шыдамдылыққа, қызығушылыққа тәрбиелеу.	Дидактикалық ойын: «Қағып ал» Дидактикалық ойын: «Ойыншықты тап» Дидактикалық ойын: «Не артық?»	1	11.11- 15.11.24
«Ненің дауысы?»	Жануарлардың, машиналардың дыбыстарын ажырата білуге үйрету. Дыбыстары бойынша нысандарды топтастыру дағдысын бекіту, естіп	Дидактикалық ойын: «Ненің дауысы?» Дидактикалық ойын: «Не артық?»	1	18.11- 22.11.24

	қабылдауы мен зейінін дамыту, таныстыруды жалғастыру; саусақтың ұсақ бұлшық еттерінің қозғалысын жетілдіру.	Дидактикалық ойын: «Қай қолымда көп»		
«Адасқан суреттер»	Кесілген суреттерді орналастыруға үйрету. Дене бөліктері туралы түсінік қалыптастыру. Көрнекі қабылдауды, зейінді, ойлауды, есте сақтауды дамыту.	Дидактикалық ойын: «Менің денем» Дидактикалық ойын: «Адасқан суреттер»	1	25.11- 29.11.24
«Көліктер»	Қыстағы көліктердің күтімі. Табиғаттағы ауа-райының жағдайларын бақылау дағдыларын жетілдіру. Көліктерге күтім жасау дағдыларын қалыптастыру. Зейін, есте сақтау, ойлау қабілеттерін дамыту. Белсенділік, жауапкершілік, мейірімділік, достық, бірлесу дағдыларын қалыптастыру.	Дидактикалық ойын: «Көліктерді жинайық» Дидактикалық ойын: «Ақылды машиналар» Дидактикалық ойын: «Адамдар мен көлік жүргізушілері» «Жаяу жүргіншілер жолы» «Бағдаршам» «Автобус аялдамасы»	1	02.12- 06.12.24
Желтоқсан				
«Қатты-жұмсақ»	Балаларға қатты және жұмсақ заттарды сезуге және ажыратуға үйрету. Заттарды топтастыруды үйрету. Заттардың түсі, пішіні, өлшемі бойынша тануға үйрету.	«Не артық?» Дидактикалық ойын: «Не өзгерді?» Дидактикалық ойын: «Жалпы атауын ата»	1	09.12- 13.12.24
«Мұнара құру»	Балаларды құрылыс материалдарымен жұмыс жасауға үйрету, олардың түсін, пішінін, көлемін ажырата алуға дағдыландыру, мұғалімнің шарты бойынша құрылыс материалдарын кеңістікте дұрыс орналастыра отырып мұнараны құрастыра білуге үйрету.	Дидактикалық ойын: «Мұнара жасайық» Дидактикалық ойын: «Үй тұрғызайық» Дидактикалық ойын: «Жұбын тап»	1	16.12- 20.12.24
«Қош келдің жаңа жыл!»	Баланың ойлау қабілетін тексеру, қызығушылығын ояту. Тапсырмалар беру арқылы балалардың деңгейін анықтау. Қыстың өзіне тән белгілері туралы	Дидактикалық ойындар: «Не өзгерді?» «Зейінді бол» «Екінші жартысын тап»	1	23.12- 27.12.24

Ақпан				
«Дәм татып көрейік»	Тақырып бойынша иллюстрацияларды қарастыра отырып, адамдардың тамақ өнімдері туралы әңгімелесу. Қыста, суық мезгілде дұрыс тамақтану керектігін түсіндіру. Тамақтардың дәмін сезінуді дамыту. Зейін, есте сақтау, ойлау қабілеттерін дамыту. Белсенділік, ұқыптылық, жауапкершілік, мейірімділік, достық, бірлесу дағдыларын қалыптастыру.	Дидактикалық ойын: «Жемістер мен көкөністерді ажырату» Дидактикалық ойын: «Тәтті ма, ащы ма?» дидактикалық ойын: «Суреттерді құрастыр»	1	10.02- 14.02.25
«Дыбысынан тап»	Балаларға құстардың, жануарлардың даусын ажыратуды үйрету. Зейін, есте сақтау, ойлау қабілеттерін дамыту. Белсенділік, жауапкершілік, мейірімділік, достық, бірлесу дағдыларын қалыптастыру.	Дидактикалық ойын: «Кімнің баласы?» дидактикалық ойын: «Артығын тап» Дидактикалық ойын: «Көмекшілер»	1	17.02- 21.02.25
«Аяқ-киім түрлері»	Аяғымызды судан қорғайтын аяқ киімдер екенін түсіндіру, жыл мезгіліне қарай аяқ киімдер болатынын ажырату. Ұқыптылықпен жұмыс істеу дағдыларын қалыптастыру. Зейін, есте сақтау, ойлау қабілеттерін дамыту. Ұқыптылыққа, жинақылыққа тәрбиелеу.	Дидактикалық ойын: «Сыңарын тап» Дидактикалық ойын «Аяқ киімді безендір» Дидактикалық ойын: «Артығын тап»	1	24.02- 28.02.25
«Анамның мейрамы»	Аналарына көмектесу керектігін ұғындыру. Балаларды сепкішпен су шашуға, дымқыл жаққышпен өсімдіктердің шаңын сүртуге үйрету. Тақырыпқа байланысты әңгіме құрастыруды үйрету, ойлау қабілеті мен тілдерін дамыту. Ананы сыйлап, аялай білуге тәрбиелеу.	Дидактикалық ойын: «Мерекеге қуыршақты киіндір» Дидактикалық ойын «Гүлге су құямыз» Дидактикалық ойын: «Анамызға көмектесеміз»	1	03.03- 07.03.25
Наурыз				
«Аналарға арналған моншақтар»	Үлгіге сүйене отырып, моншақтарды түсі бойынша кезектестіруге үйрету. Балалардың	Дидактикалық ойын: «Аналарға сыйлық»	1	10.03-

	заттардың саны, сапасы туралы білімдерін бекітуді жалғастыру, "қатты", "жұмсақ" қасиеттерін ажырата білуге және атай білуге үйрету.	Дидактикалық ойын: «Түстерін ажырат» Дидактикалық ойын: «Моншақтарды жина»		14.03.25
«Табиғат дауысы»	Дыбыстарды ажырата білуге үйрету. Есту қабілеті мен зейінін дамыту. Таныс заттар мен құбылыстарды олардың дыбыстық сипаттамаларына сәйкес бөлу. Зейінділікке тәрбиелеу.	Дидактикалық ойын: «Дұрыс тап» Дидактикалық ойын: «Не артық?»	1	17.03- 21.03.25
«Халық-өнердің қайнар көзі»	Балаларды көктемнің әртүрімен таныстыру (дала,өзен,орман), көктемнің әсемдігін көрсету. Наурыз туралы түсінік беру. Көктем мезгіліндегі табиғат сұлулығын байқай білуге тәрбиелеу. Наурыз - қазақ халқының жаңа жыл екенін түсіндіру.Білім, білік дағдысын дамыту. Зейін, есте сақтау, ойлау қабілеттерін дамыту. Ұлттық салт - дәстүрлерді құрметтеуге тәрбиелеу.	Дидактикалық ойын: «Қазақ халқының салт -дәстүрлеріне саяхат» Ойын: «Асық» Дидактикалық ойын: «Сақина жасыру» Дидактикалық ойын: «Сикырлы ойын» «Ханталапай» «Сақина салу» «Ақ сүйек»	1	24.03- 28.03.25
«Көктем келді»	Көктем мезгілімен танысу. Табиғат құбылыстарын, табиғаттағы әсемдікке мән бере бакылауға үйрету, табиғат туралы түсініктерін молайту. Төрт түлік малдың төлдерін атау және оларды қалай шақыру керектігін айту.	Дидактикалық ойын «Бір-көп» Дидактикалық ойын: «Не артық?» Дидактикалық ойын: «Жыл мезгілдері»	1	31.03- 04.04.25
Сәуір				
«Ғарышқа саяхат»	Балалардың табиғаттағы мінез-құлық ережелері туралы білімдерін нақтылау. Табиғатқа және бір-біріне қамқорлық қарым - қатынасқа баулу. Балаларды қоршаған әлемді танудың маңыздылығы туралы түсінік-терін қалыптастыру. Есте сақтау қабілеттерін, ой-өрістерін,	Дидактикалық ойын: «Ұшақтар ұшып жүр» Дидактикалық ойын: «Не ұшады?» Дидактикалық ойын: «Ұшты-ұшты»	1	07.04- 11.04.25

	зейіндерін, көріп тану қабілеттерін дамыту, дүние-танымдарын кеңейтіп, қиялдарын шарықтату. Табиғат сұлулығын сезінуге, оны қорғауға, батылдыққа, адамгершілікке, ұжыммен бірлесіп әрекет жасауға тәрбиелеу.			
«Жыл құстары»	Жыл құстары, көктем мезгілінде олардың тіршілігіндегі өзгерістер туралы түсінік беру. Құстар туралы алған түсініктерін нақтылау, сыртқы кейпін (түсі, дене құрылысы, тұмсығы), қоректенуін, қимыл-қозғалысы мен тіршілік әрекетін білу.	Дидактикалық ойын: «Не, қалай қоректенеді» Дидактикалық ойын: «Жыл құстары мен қыстайтын құстар»	1	14.04- 18.04.25
«Сұйық-қатты»	Су ас ты әлемі туралы білімдерін тереңдету. Дәстүрден тыс бейнелеу әдісін қолдана отырып, ұсақ қол маторикасын жаттықтыру, шығармашылық қабілетін дамыту. Табиғатқа сүйіспеншілікке тәрбиелеу.	Дидактикалық ойын: «Суреттерді ретіне қарай топтастыр» дидактикалық ойын: «Теңіз тұрғындары» Дидактикалық ойын: «Аквариум»	1	21.04- 25.04.25
«Гүлдер бағында»	Гүлдер әлемі туралы білімдерін тереңдету. Дәстүрден тыс бейнелеу әдісін қолдана отырып, ұсақ қол маторикасын жаттықтыру, шығармашылық қабілетін дамыту. Балаларды гүлдің кейбір қасиеттерімен таныстыру. Табиғатқа сүйіспеншілікке тәрбиелеу.	Дидактикалық ойын: «Суреттерді ретіне қарай топтастыр» Дидактикалық ойын: «Гүл шоқтары» Дидактикалық ойын: «Гүл түрлерін ата»	1	28.04- 02.05.25
Мамыр				
«Батырларға тағзым. Менің Қазақстаным!»	Білімділік: Балаларды патриоттыққа тәрбиелеу. Оларды жерін қорғаған қазақ батырларымен таныстыру. Бала бойында рухты көтеру. Патриотизмді, өз еліне деген мақтаныш сезімін дамытуға үлес қосу. Балалардың туған жерін қорғау керек екенін түсіндіру.	Дидактикалық ойын: «Батырлардың құралын тап» Дидактикалық ойын: «Қандай болады?»	1	05.05- 09.05.25

«Жәндіктермен танысайық»	Балаларға жәндіктер туралы түсінік қалыптастыру. Жәндіктердің түрлерімен таныстыру. Жәндіктер мекендейтін жерлерді көрсету. Бұл зиянсыз тіршілік иесінің қаншалықты пайдалы және табиғатқа қажет екенін түсіндіру. Ой - өрісін, сана - сезімін дамыту. Туған ел, Отан туралы сөйлеу дағдыларын қалыптастыру, сөздік қорын молайту, есте сақтау қабілеттерін арттыру. Бойында отан сүйгіштік қасиеттерін, өз еліміздің тәуелсіздігін қадірлей білуге, оны өз бетінше қорғай білуге тәрбиелеу.	Дидактикалық ойын: «Кім жылдам» Дидактикалық ойын: «Кім бірінші?» Дидактикалық ойын: «Мекенін тап»	1	12.05- 16.05.25
«Жайдарлы жаз»	Жазда болатын өзгерістермен таныстыру. Жыл мезгілдерін ажыратуға үйрету. Табиғатқа сүйіспеншілікке тәрбиелеу. Есте сақтау қабілеттерін, ой-өрістерін, зейіндерін, көріп тану қабілеттерін дамыту, дүниетанымдарын кеңейтіп, қиялдарын шарықтату. Табиғат сұлулығын сезінуге, оны қорғауға, батылдыққа, адамгершілікке, ұжыммен бірлесіп әрекет жасауға тәрбиелеу.	Дидактикалық ойын: «Жыл мезгілдері» Дидактикалық ойын: «Не өзгерді?» Дидактикалық ойын: «Қай мезгілде киеді?»	1	19.05- 23.05.25
Диагностика	Баланың ойлау қабілетін тексеру, қызығушылығын ояту. Тапсырмалар беру арқылы балалардың деңгейін анықтау. Көру арқылы ойлау қабілеттерін зерттеу, таным деңгейін тексеру. Балаларды бауырмалдыққа, ұқыпты болуға, татулыққа, өзара сыйластыққа, жанашырлыққа тәрбиелеу.	Диагностикалық альбоммен жұмыс Мақсаты: баланың белсенділігін тексеру, ең жар сөздік қорын даму деңгейін анықтау Дидактикалық ойындар: «Не өзгерді?» «Зейінді бол» «Екінші жартысын тап». «Не артық?» «Сандар қатарын тап»	1	26.05- 30.05.25

Бекітемін

Ақтөбе облыстық білім алуға ерекше

қажастықтары бар балаларға арналған

арнайы (түзетім) балабақшасының

менгерушісі

А.О.Сеитова

«28» 08 2024-2025 оқ.ж

Психикалық дамуы тежелген арнайы түзетім оқу қызметінің
сенсорика бойынша «Таңғажайып әлем» атты
ересек жастағы балалар үшін
жұмыс бағдарламасы

Ақтөбе, 2024 жыл.

КММ «Ақтөбе облыстық білім алуға ерекше қажеттіліктері бар балаларға арналған облыстық арнайы (түзетім) балабақшасы» әдістемелік кеңесінде қаралып және бекітілді.

Авторлары – құрастырушылар:

Сентова Асия Орынбасаровна – Ақтөбе облыстық білім алуға ерекше қажеттіліктері бар балаларға арналған

облыстық арнайы (түзетім) балабақшасының меңгерушісі

Төрешова Шолпан Ерболқызы – Ақтөбе облыстық білім алуға ерекше қажеттіліктері бар балаларға арналған облыстық арнайы (түзетім) балабақшасының дефектолог маманы

Пікір берушілер:

Н.Ж. Жалғас - Ақтөбе облыстық ғылыми – тәжірибелік орталығының инклюзивтік білім беру және тәрбие бөлімінің әдіскері

Туребаева К.Ж. - Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университетінің профессоры, педагогика ғылымдарының докторы.

Бұл құралда аутистік спектрлік бұзылысы бар балалар үшін сенсорика бойынша арнайы түзеу оқу қызметінің бағдарламасы ұсынылған. Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалармен жүргізілетін түзету- педагогикалық жұмысының мазмұны, әдістері мен тәсілдері сипатталған, үлгілік тақырыптық жоспары құрылған.

Құрал арнайы білім беру мекемелеріндегі дефектологтарға, ерекше білім беру қажеттіліктері бар мектеп жасына дейінгі балалармен жұмыс жасайтын тәрбиешілерге арналған.

Осман

Түсінік хат

«Білім берудің барлық деңгейінің мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарттарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 31 қазандағы № 604 бұйрығына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы. Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2020 жылғы 5 мамырдағы №182 бұйрығы

«Қазақстан Республикасында мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың үлгілік оқу жоспарларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2012 жылғы 20 желтоқсандағы № 557 бұйрығына өзгерістер енгізу туралы. Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2020 жылғы 12 мамырдағы № 195 бұйрығы «Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың үлгілік оқу бағдарламаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің м.а 2016 жылғы 12 тамыздағы №499 бұйрығы. Тақырыбы жаңа редакцияда – ҚР Білім және ғылым министрінің 29.12.2018 № 721 бұйрығына сүйеніп отырып келесідей бағдарлама құрылды.

Дефектологиялық топтардағы түзету - тәрбие жұмыстарының сәттілігі қатаң және алдын-ала ойластырылған жүйемен анықталады. Ал, бұл дегенің барлық оқу процесін және балалардың бүкіл іс-әрекеттерін түзету.Бағдарламадағы ұсынылған ойын арқылы балаларды білім алуға, оқуға қызықтыра отырып, тұлғалы дамуын қалыптастыруға болады. Мазмұны бойынша барлық дидактикалық ойындар оқушылардың ақыл – ой белсенділігін қалыптастырудың маңызды құралы бола отырып, олардың бағдарлама материалының негізгі тақырыптары бойынша алған білімдерін тереңдете түседі, әрі пысықтауды көздейді. Бұл ойындар балалардың сабақ үстіндегі жұмысын түрлендіре түседі, олардың пәнге деген қызығушылығын оятып, ынта – ықылас қоюына баулиды және оқушылардың зейінін, ойлау, зерде үрділерін дамытады. Балалақшада балаға білім беріп қана қоймай, оны жалпы дамыту, яғни сөйлеу, оқу, қоршаған орта жөнінде дұрыс көзқарас қалыптастыру, жағдайларды объективті түрде бақылап, талдау жасауға үйрету, ойын дұрыс айтуға, салыстыра білуге дәлелдеуге, сөйлеу мәдениетіне үйретеді.Сондай-ақ, ойын әрекетінің бала психикасының толыққанды, жан-жақты дамуына, олардың сөйлесуіне, құрдастарымен және ересектермен қарым-қатынас жасау тәжірибесіне әсер етуін, оқу әрекетіне қызығушылық тудыруы қажеттілігін де ескерген жөн.

Бағдарламаның мазмұны: Баланың таным қабілетін, білімін жүйелеу, ойын және жаттығулар арқылы байланыстырып сөйлеу тілін дамыту,фонематикалық түсініктерін дамыту,басқа тапсырмаларға логикалық көшу,қызығушылығын арттыру.

Бағдарламаның мақсаты:

- ойын арқылы логикалық ойлай білуге үйрету;
- әрі қарай өз бетімен бейімделуін қалыптастыру;
- ойын және жаттығулар арқылы байланыстырып сөйлеу тілін дамыту.

Міндеттері:

- адамгершілік пен ойлау дағдысын қалыптастыру;
- ойлау мәнеріне ден қою;
- баланы жан-жақты етіп тәрбиелеу;
- таным қабілеттерін дамыту.

Күтілетін нәтиже:

- адамдардың өмір сүру ортасын танып-білу, қоршаған ортадағы барлық түсініктермен танысу, оларға тән айырмашылықтарды ажырата алу.
- айналасына адамгершілікпен және қамқорлықпен қарауға тәрбиелейді.

Келтірілген мысалдар мен қолданылған әдістемелер баланың сөйлеу тілінің дамуын, фонематикалық түсініктерін дамыту

Бағдарламадағы ойындар баланың сөйлеу, есту мүшелеріне , ойлау, зейін, түйсіну,қабілеттеріне тікелей әсер етеді.Ойынның көмегімен бала өз ойын еркін жеткізе алумен қатар , берілген сұрақтарға жауап беруге үйретеді.

Бағдарлама мерзімі мен ұзақтығы: «Таңғажайып әлем» бағдарламасы ересек топ балаларына арнап құрылған.

Ассант

Тақырыптық жоспар

«Түрлі-түсті шаршы»	Қол моторикасын дамыту, баланың ойлау қабілетін дамыту.(ойыншықтарды құрастыру). Түрлі-түсті кубиктерді тізіп, бір-бірінің үстіне қойып үйрету. Түстерді атауға, салыстыруға жаттықтыру; берілген тапсырманы орындауға ынталандыру; достық қарым-қатынастарын тәрбиелеу.	1
«Түстерді бірге үйренейік »	Баланың даму деңгейін, пішін, түс, көлем туралы түсінігін анықтау және логикалық ойлау қабілеттерін дамыту. Балалардың оқу қызметіне қызығушылығын арттыру. Пішінді түсті ажыратып, ұқыпты жұмыс істеуге дағдыландыру.	1
«Үй құрылысының ретін көрсет»	Үй құрастыру арқылы үйдің бір және бірнеше қабатты түрлерімен және олардың бөліктерімен таныстыру, қағаздан үйді құрастыра білуге үйрету және балаларды бірізділікке жұмыс жасай білуге, ұқыптылыққа тәрбиелеу.	1
«Көңілді адамдар»	Адамдардың көңіл күйлерін ажырата білу. Адам дене мүшелерін атап айтуға, қолмен көрсетуге үйрету.	1
«Сиқырлы сандық »	Сандық ішіндегі заттарды сипап сезу арқылы ұсақ моторикасын, сезім мүшелерін дамыту. Баланы еңбекқорлыққа, шапшаңдылыққа тәрбиелеу.	
«Күздің әсем гүл шоқтары»	Балалардың күз туралы білімін қалыптастыру. Күзгі табиғат ерекшеліктерімен таныстыру. Көкөністер мен жемістерді ажырата білу. Табиғатқа қамқор болуға ,оны аялауға тәрбиелеу.	1
«Жидектер мен санырауқұлақтар»	Балаларды санырауқұлақтармен таныстыру (санырауқұлақтардың түрлері, қайда өсетіні, қасиеттері, улы санырауқұлақтар жеуге жарамдыларынан қалай ерекшеленеді). Санырауқұлақтардың өсуіне қажетті жағдайларды түсіндіру. Балалардың сөздік қорын байыту (терекқұлақ, қайың санырауқұлақ).Зейін, есте сақтау, ойлау қабілеттерін дамыту.Белсенділік, жауапкершілік, мейірімділік, достық, бірлесу дағдыларын қалыптастыру.	1
«Ыдыс-аяқ дүкені»	Балаларды ыдыс түрлерімен таныстыру. Тамақты төкпей шашпай ішуге, ұқыптылыққа, тазалыққа ептілікке тәрбиелеу.	1
«Ыстық-мұздай»	Балаларды ыстық заттардан мұздай заттарды айыра білуге үйрету. Ыстық заттарды қолмен ұстауға болмайтыны туралы айту. Балаларды мұқият болуға және бір біріне қамқор болуға тәрбиелеу.	1
«Биік-аласа»	Биік-аласа, бір-көп ұғымдармен таныстыру. Жоғары мен төменді бір бірінен ажырата білуге үйрету. Заттардың бір зат және көп зат екенін айыра білуді үйрету. Қоршаған ортадан бір және көп затты таба білуді дамыту. Шыдамдылыққа, қызығушылыққа тәрбиелеу.	1
«Ненің дауысы?»	Жануарлардың, машиналардың дыбыстарын ажырата білуге үйрету. Дыбыстары бойынша нысандарды топтастыру дағдысын бекіту, естіп қабылдауы мен зейінін дамыту, таныстыруды жалғастыру; саусақтың ұсақ бұлшық еттерінің қозғалысын жетілдіру.	1
«Адасқан суреттер »	Кесілген суреттерді орналастыруға үйрету. Дене бөліктері туралы түсінік қалыптастыру. Көрнекі қабылдауды, зейінді, ойлауды, есте сақтауды дамыту.	1
«Көліктер»	Қыстағы көліктердің күтімі. Табиғаттағы ауа-райының жағдайларын бақылау дағдыларын жетілдіру. Көліктерге күтім жасау дағдыларын қалыптастыру. Зейін, есте сақтау, ойлау қабілеттерін дамыту.Белсенділік, жауапкершілік, мейірімділік, достық, бірлесу дағдыла-рын қалыптастыру.	1
«Қатты-жұмсақ»	Балаларға қатты және жұмсақ заттарды сезуге және ажыратуға үйрету. Заттарды топтастыруды үйрету. Заттардың түсі, пішіні, өлшемі бойынша тануға үйрету.	1
«Мұнара құру»	Балаларды құрылыс материалдарымен жұмыс жасауға үйрету, олардың түсін, пішінін, көлемін ажырата алуға дағдыландыру,	1

Оқалық

	мүғалімнің шарты бойынша құрылыс материалдарын кеңістікте дұрыс орналастыра отырып мұнараны құрастыра білуге үйрету.	
«Қош келдің жаңа жыл!»	Баланың ойлау қабілетін тексеру, қызығушылығын ояту. Тапсырмалар беру арқылы балалардың деңгейін анықтау. Қыстың өзіне тән белгілері туралы білімдерін нақтылау және кеңейту. Қыс мезгілі, ерекшеліктері, қысқы мерекелер туралы түсінік беру. Жаңа жыл мерекесінің қалай тойлануын түсінік беру. Көру арқылы ойлау қабілеттерін зерттеу, таным деңгейін тексеру. Балаларды бауырмалдыққа, ұқыпты болуға, татулыққа, өзара сыйластыққа, жанашырлыққа тәрбиелеу.	1
«Қыстың ерекшелігі»	Қыс туралы түсініктерін нақтылау және тереңдету: ауа райы жағдайы, табиғат құбылыстары, өсімдіктердің жай-күйі. Жыл мезгілдерінің бір-бірінен айырмашылығы болатыны туралы білімдерін арттырып, өзара сыйластыққа тәрбиелеу. Балалардың өз сөзімен суреттеп, сөйлей білу қабілеттерін дамыту. Еңбекқорлыққа, табиғатты аялауға, әсемдікті көре білуге, сезінуге тәрбиелеу.	1
Диагностика	Баланың ойлау қабілетін тексеру, қызығушылығын ояту. Баланың білім деңгейін анықтап, деңгейлік тапсырмалар даярлау. Қоршаған ортаға деген көзқарасын анықтау, таным деңгейін тексеру. Балаларды бауырмалдыққа, ұқыпты болуға, татулыққа, өзара сыйластыққа, жанашырлыққа тәрбиелеу.	1
«Менің сүйікті жануарым»	Үй жануарлары туралы түсініктерін жетілдіру. Жалпылау үшін елеулі белгілерін орнатуға үйрету: адамның қолына үйретілген, пайдасын тигізеді, адам оларға қамқорлық жасайды. Зейін, есте сақтау, ойлау қабілеттерін дамыту. Белсенділік, жауапкершілік, мейірімділік, достық, бірлесу дағдыларын қалыптастыру.	1
«Қыстайтын құстар»	Қыстайтын құстар туралы жалпы түсініктерін қалыптастыру, оларды елеулі белгілері бойынша ажыратуға үйрету. Балалардың қыстайтын құстар туралы түсініктерін кеңейту, құстарға қамқор болуға үйрету, табиғатты сүюге, аялай білуге тәрбиелеу. Құстарға деген қамқорлық көзқарасын дамыту. Зейін, есте сақтау, ойлау қабілеттерін дамыту. Құстарды қорғауға, жана-шырлыққа тәрбиелеу. Белсенділік, ұқыптылық, жауапкершілік, мейірімділік, достық, бірлесу дағдыларын қалыптастыру.	1
«Жабайы аңдар әлемінде»	Жабайы аңдармен таныстыру. Жабайы аңдардың атын дұрыс айтуға үйрету. Сөздік қорын байыту, тіл мәдениетін жетілдіру. Жабайы аңдардың кейбір ерекшеліктерін салыстыру, қоректенуі туралы түсінік беру. Аңдардың кейбір ерекшеліктерін салыстыра айтуға, ажыратуға үйрету. Аңдардың өміріне қызығушылық тудыру. Жан-жануарларды қорғауға, қамқор болуға, сүйіспеншілікпен қарауға тәрбиелеу.	1
«Ыдыс-аяқ»	Ыдыс - аяқтар олардың қандай материалдан жасалғандығы туралы ұғымдарын кеңейту, түрлерімен таныстыру. Ыдыстар маңызы, олардың қолданылуы жайлы сипаттап айтып беруге үйрету. Байланыстырып сөйлеуін дамыту. Балаларда танымдық қызығушылықты дамыту. Оларды дұрыс ұстауға, ұқыптылыққа, тазалыққа тәрбиелеу.	1
«Дәм татып көрейік»	Тақырып бойынша иллюстрацияларды қарастыра отырып, адамдардың тамақ өнімдері туралы әңгімелесу. Қыста, суық мезгілде дұрыс тамақтану керектігін түсіндіру. Тамақтардың дәмін сезінуді дамыту. Зейін, есте сақтау, ойлау қабілеттерін дамыту. Белсенділік, ұқыптылық, жауапкершілік, мейірімділік, достық, бірлесу дағдыларын қалыптастыру.	1
«Дыбысынан тап»	Балаларға құстардың, жануарлардың даусын ажыратуды үйрету. Зейін, есте сақтау, ойлау қабілеттерін дамыту. Белсенділік,	1

Оқылды

	жауапкершілік, мейірімділік, достық, бірлесу дағдыларын қалыптастыру.	
«Аяқ-киім түрлері»	Аяғымызды судан қорғайтын аяқ киімдер екенін түсіндіру, жыл мезгіліне қарай аяқ киімдер болатынын ажырату. Ұқыптылықпен жұмыс істеу дағдыларын қалыптастыру. Зейін, есте сақтау, ойлау қабілеттерін дамыту. Ұқыптылыққа, жинақылыққа тәрбиелеу.	1
«Анамның мейрамы»	Аналарына көмектесу керектігін ұғындыру. Балаларды сепкішпен су шашуға, дымқыл жаққышпен өсімдіктердің шаңын сүртуге үйрету. Тақырыпқа байланысты әңгіме құрастыруды үйрету, ойлау қабілеті мен тілдерін дамыту. Ананы сыйлап, аялай білуге тәрбиелеу.	1
«Аналарға арналған моншақтар»	Үлгіге сүйене отырып, моншақтарды түсі бойынша кезектестіруге үйрету. Балалардың заттардың саны, сапасы туралы білімдерін бекітуді жалғастыру, "қатты", "жұмсақ" қасиеттерін ажырата білуге және атай білуге үйрету.	1
«Табиғат дауысы»	Дыбыстарды ажырата білуге үйрету. Есту қабілеті мен зейінін дамыту. Таныс заттар мен құбылыстарды олардың дыбыстық сипаттамаларына сәйкес бөлу. Зейінділікке тәрбиелеу.	1
«Халық-өнердің қайнар көзі»	Балаларды көктемнің әртүрімен таныстыру (дала, өзен, орман), көктемнің әсемдігін көрсету. Наурыз туралы түсінік беру. Көктем мезгіліндегі табиғат сұлулығын байқай білуге тәрбиелеу. Наурыз - қазақ халқының жаңа жыл екенін түсіндіру. Білім, білік дағдысын дамыту. Зейін, есте сақтау, ойлау қабілеттерін дамыту. Ұлттық салт - дәстүрлерді құрметтеуге тәрбиелеу.	1
«Көктем келді»	Көктем мезгілімен танысу. Табиғат құбылыстарын, табиғаттағы әсемдікке мән бере бақылауға үйрету, табиғат туралы түсініктерін молайту. Төрт түлік малдың төлдерін атау және оларды қалай шақыру керектігін айту.	1
«Ғарышқа саяхат»	Балалардың табиғаттағы мінез-құлық ережелері туралы білімдерін нақтылау. Табиғатқа және бір-біріне қамқорлық қарым - қатынасқа баулу. Балаларды қоршаған әлемді танудың маңыздылығы туралы түсінік-терін қалыптастыру. Есте сақтау қабілеттерін, ой-өрістерін, зейіндерін, көріп тану қабілеттерін дамыту, дүние-танымдарын кеңейтіп, қиялдарын шарықтату. Табиғат сұлулығын сезінуге, оны қорғауға, батылдыққа, адамгершілікке, ұжыммен бірлесіп әрекет жасауға тәрбиелеу.	1
«Жыл құстары»	Жыл құстары, көктем мезгілінде олардың тіршілігіндегі өзгерістер туралы түсінік беру. Құстар туралы алған түсініктерін нақтылау, сыртқы кейпін (түсі, дене құрылысы, тұмсығы), қоректенуін, қимыл-қозғалысы мен тіршілік әрекетін білу.	1
«Сұйық-қатты»	Су ас ты әлемі туралы білімдерін тереңдету. Дәстүрден тыс бейнелеу әдісін қолдана отырып, ұсақ қол моторикасын жаттықтыру, шығармашылық қабілетін дамыту. Табиғатқа сүйіспеншілікке тәрбиелеу.	1
«Гүлдер бағында»	Гүлдер әлемі туралы білімдерін тереңдету. Дәстүрден тыс бейнелеу әдісін қолдана отырып, ұсақ қол моторикасын жаттықтыру, шығармашылық қабілетін дамыту. Балаларды гүлдің кейбір қасиеттерімен таныстыру. Табиғатқа сүйіспеншілікке тәрбиелеу.	1
«Батырларға тағзым. Менің Қазақстаным!»	Білімділік: Балаларды патриоттыққа тәрбиелеу. Оларды жерін қорғаған қазақ батырларымен таныстыру. Бала бойында рухты көтеру. Патриотизмді, өз еліне деген мақтаныш сезімін дамытуға үлес қосу. Балалардың туған жерін қорғау керек екенін түсіндіру.	1
«Жәндіктермен танысайық»	Балаларға жәндіктер туралы түсінік қалыптастыру. Жәндіктердің түрлерімен таныстыру. Жәндіктер мекендейтін жерлерді көрсету. Бұл зиянсыз тіршілік иесінің қаншалықты пайдалы және табиғатқа қажет екенін түсіндіру. Ой - өрісін, сана - сезімін дамыту. Туған ел, Отан туралы сөйлеу дағдыларын қалыптастыру, сөздік қорын	1

Алла

	молайту, есте сақтау қабілеттерін арттыру.Бойында отан сүйгіштік қасиеттерін, өз еліміздің тәуелсіздігін қадірлей білуге, оны өз бетінше қорғай білуге тәрбиелеу.	
«Жайдарлы жаз»	Жазда болатын өзгерістермен таныстыру.Жыл мезгілдерін ажыратуға үйрету. Табиғатқа сүйіспеншілікке тәрбиелеу. Есте сақтау қабілеттерін, ой-өрістерін, зейіндерін,көріп тану қабілеттерін дамыту, дүниетанымдарын кеңейтіп, қиялдарын шарықтату.Табиғат сұлулығын сезінуге, оны қорғауға, батылдыққа, адамгершілікке, ұжыммен бірлесіп әрекет жасауға тәрбиелеу.	1

Тыныс алу жаттығулары

ТЫНЫС АЛУ ЖАТТЫҒУЛАРЫ

А.Н.Стрельникова. «Қуғындар» - тік тұрып, аяқты қосу, қолды жіберу; қолдарын жанына көтеріп одан кейін денесінің алдына қарай былғалау; демдерін тез шығару.

«Итбалық» - отырып бір қолын ішіне, екінші қолын кеудесіне қою; ішін тартып демін ішке алу, кеудесін төмен түсіріп, ішін жіберіп томпайтып ауаны сыртқа шығару.

«Басын бұру» - түзу тұрып, аяғын нық деңгейінен сәл кішілеу ұстау; басын бір жағына бұрып дыбыспен демін ішке тарту, басын екінші жағына бұрып дыбыспен демін сыртқа шығару.

«Үлкен маятник» - түзу тұрып, аяқтарын иығынан сәл кішілеулетіп қою; ілгері еңкейіп, еденге қарай созу, демін ішке алу; тоқтамастан артқа шалқаю, қолымен нықтарын құшақтау; жаттығулардың арасында демін сыртқа шығару.

«Кеудені бұру» - түзу тұру, аяқ арасы нықтан сәл кеңдеу; қолдары дененің бойымен; денені бұрған сайын дыбыспен; қысқа, демді ішке жұту; жаттығу арасында демді сыртқы шығарады.

«Көкжиек» - түзу тұрып, қолдарын шынтақтан көтеріп, алақанды көрсету; дыбысты қысқа дем алу, демді мұрыннан шығару және саусақтарын жұдырыққа қысу.

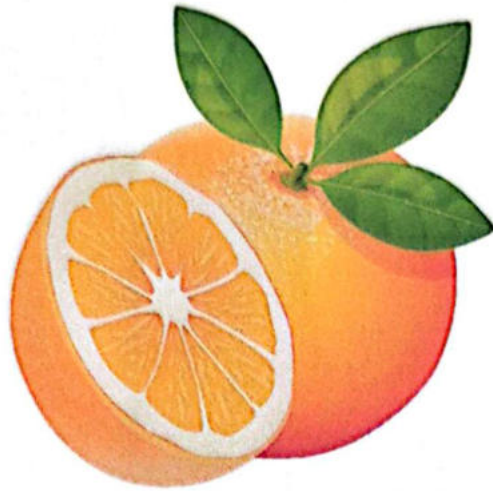
1. «Қиярдың иісін ажырат»

Шарты: Қиярдың иісін иіскеу арқылы қандай көкөніс екенін ажырат.

2. «Апельсиннің ісін ажырат»

Шарты: Апельсиннің ісін іскеу арқылы қандай жеміс екенін ажырат.

3. «Жапырақтарды ұшыр»

Шарты: Мұрынмен терең дем алып, ауызбен дем шығару арқылы кішкентай жапырақтарды үрлеп ұшыру.

4. «Шарды үрлейміз»

Шарты: бала шарды алып, алдымен қатты, сонан соң жаймен үреді.

5. «Терезенің жапқыштарын үрлеп ұшыр»

Шарты: үйдің терезе жапқыштарын балалар жеке-жеке үрлеп ұшырады.

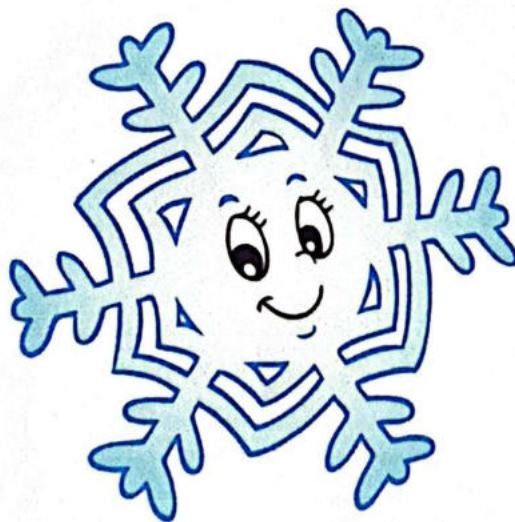
6. «Шәйді суыт»

Шарты: кеседегі шәйді балалар үрлеп суытады. Ондағы шәйдің ыстық екендігі айтып түсіндіріледі. Суытып болған соң оны ішіп, дәміне тамсанады.

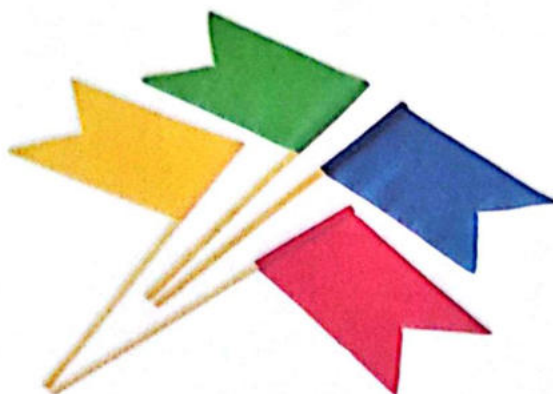
7. «Қарды үрлеп ұшыр»

Шарты: балалар ақ қарларды жеке-жеке үрлеп ұшырады. «Қар жаймен жауып тұр» деген кезде жай ұшырады, ал «боран соғып тұр» деген кезде қаттырақ ұшырады. Мұрынмен терең тыныс алып, ауызбен жай дем шығарады..

8. «Жалаушаларды ұшыру, көкке көтеру»

Шарты: түрлі-түсті кішкентай жалаушаларды балалар үрлеп ұшырады..

Саусақ жаттығулары

Саусақ жаттығуы - бұл ұрпақтан ұрпаққа жалғасын тауып келе жатқан әрі үлкен бар мәдени шығармашылық. Саусақ ойыны саусақтардың көмегімен қандай да болмасын ертегіні немесе өлең шумағын сахналау болып табылады. Саусақ ойыны арқылы баланың сөйлеуге деген талпынысы, қабілеті дамып, ынтасы артады және шығармашылық әрекетіне жол ашады. Саусақ ойынын ойнай отырып балалар қоршаған ортадағы заттар мен құбылыстары, жан- жануарларды, құстарды және ағаштарды бейнелей алады.

Саусақтарының қозғалыс – қимылына қарап бала қуанады, шаттанады, сөзді айтуға тырысады және өлеңдегі үйренген сөз шумақтарын қайталап айта отырып есінде сақтайтын болады.

Сонымен қатар балалар екі қолын қимылдата отырып оң, сол, жоғары, төмен т.б түсініктерді бағдарлай алуды үйренеді. Тіл кемістігі кездесетін балалардың жалпы қимылдары, соның ішінде саусақ бұлшық етінің қимылдары жеткілікті деңгейде дамиды. Сөйлеу тілі мүшелері әрекетінің қозғалуларының дамуымен тығыз байланыста болғандықтан, бала қолының ептілігін толық жетілдіру, түзету тәрбие жұмысын жүйелі жүргізуді

Саусақ ойыны — бұл ұрпақтан ұрпаққа жалғасын тауып келе жатқан, әрі үлкен мәні бар мәдени шығармашылық.

Саусақ ойыны — саусақтардың көмегімен қандай да болмасын ертсгіні немесе өлең-такпақ шумағын сахналау болып табылады.

Саусақ ойыны арқылы баланың сөйлеуге деген талпынысы, қабілеті дамып, ынтасы артады және шығармашылық әрекетіне жол ашылады. Саусақ ойынын ойнай отырып, балалар қоршаған ортадағы заттар мен құбылыстарды, жан-жануарларды, құстарды және ағаштарды бейнелей алады. Саусақтарының қозғалыс-қимылына қарап, бала қуанады шаттанады, сөзді айтуға тырысады және өлеңдегі үйренген сөз шумақтарын қайталап айта отырып, есінде сақтайтын болады. Сонымен қатар балалар екі қолын қимылдата отырып, оң, сол, жоғары, төмен т.б. түсініктерді бағдарлай алуды үйренеді.

Ал тіл кемістігі кездесетін балалардың жалпы қимылдары, соның ішінде саусақ бұлшық етінің қимылдары жеткілікті деңгейде дамымайды.

Сөйлеу тілі мүшелері әрекетінің қозғалуларының дамуы қол саусақтарының нәзік, қимылдарының дамуымен тығыз банланыста болғандықтан, бала қолының ептілігін толық жетілдіру, тузету — тәрбие жұмысын жүйелі жүргізуді қалайды.

Саусақ ойынын балабақшада және үй жағдайында әсерлі, көңілді түрде ұйымдастыруға болады. Алдымен балаларға саусақ ойыны түсіндіріледі, әр қимылы көрсетіледі

«Саусақтар сәлемдеседі»

Ойынның алайық. Мұнда бас бармақ ұшы әр саусақтың ұшымен кезекпен түйіседі.

«Адамдар келеді». Оң қолдың сұқ саусағы мен ортаңғы саусақтарын жүгірген тәрізді етіп қимылдатады, Сонымен бірге халық арасында кеңінен тарап жүрген «қуырмаш» ойыны да саусақтардың нәзік қимылын жетілдіруге бағытталған.

Балалар осындай саусақ ойынын ойнай отырып, өлең шумағын қызыға айтады.

«Моншақ».

Қызыл-сары көк моншақ,

Мен жасаймын көп моншақ.

Мұнда қатар екі қолдың бас бармағымен сақсаусақтарының ұшын түйістіре отырып, моншақ тәрізді бейнелейді, әрі оларлы тізбектеп қатарға тізе бастайды. Қыимылмен моншақ пішінін жасайды. Екі қолмен қатар жасай отырып, саусақтарды тізбектейді.

Сонымен қатар қол саусақтары қиымылын жетілдіру үшін ұсақ таяқшалардан, жемістістердің дәндерінен, түймелерден әртүрлі бейнелерді тізбектеп жасау балалар үшін өте қызықты әрекет, әрі қол бұлшық етін дамытуға үлкен көмегін тигізеді.

Сонымен саусақ ойындарын жүргізу арқылы балалардың саусақтарының нәзік қимылдары мен бұлшық еттерінің жетілуімен бірге, олардың сөйлеу тілі мен ойлау қабілеттері дамиды және кейін жазу шеберлігін ойдағыдай меңгеруіне дайындайды.

Төмендегі көрсетіліп отырылған саусақ ойындарын балалар ақындарының өлең-такпақтарымен байланыстырып, ұсынуға болады.

«Кім келді?»

Қане, қане кім келді? Біз, біз, біз!

Апа, апа, бұл сіз бе? Иә, иә, иә!

Әке, әке бұл сіз бе? Иә, иә, иә!

Ағатайым, бұл сіз бе? Иә, иә, иә!

Қарындасым, бұл сен бе? Иә, иә, иә!

Біздер тату жанұя Иә, иә, иә!

Орындалуы:

1. Екі қолдың басбармақтарының ұштарын соғады.
2. Екі қолдағы басбармақтарды қосып ұстап, қалған саусақ ұштарын бір мезгілде соғады.
3. Екі қолдың басбармақтарының ұштарын соғады.

4. Сұқ саусақтардың ұштарын соғады.
 5. Екі қолдың басбармақтарының ұштарын соғады.
 6. Ортаңғы саусақтардың ұштарын соғады.
 7. Екі қолдың басбармақтарының ұштарын соғады.
 8. Аты жоқ саусақтардың (шылдыр шүмек) ұштарын соғады.
 9. Екі қолдың басбармақтарының ұштарын соғады.
 10. Кішкене саусақтардың ұштарын соғады.
 11. Барлық саусақтардың ұшымен бірге соғады.
 12. Алақандарымен шапалақтайды.
- Ойын.

«Қолтырауын»

Қолтыруын қонақ күтуде
Тістері тура шегедей
-Бұл жерден қой өтпеді ме?
Деп сұрадым ойын білмекке
Ал ол болса тымпиып жатыр
Көзін қысып қылпиып жатыр
Орындалуы:

1. Екі қолдың саусақтарын түйіп қайта ашып қалады.
2. Саусақтарын ашқан күйі оң алақанды сол алақанның үстіне беттестіре саусақтарды сәл дөңгелете «қолтырауынның аузын ашқан сияқты» ашып-жабады.
3. Қолдарды төмен бос тастап, нықты жоғары көтереді.
4. Алақандарын бір-біріне ысқылайды.
5. Көздерін қысады.

Ойын. «Үкі»

Орманда қараңғы
Бәрі-бәрі ұйқыда
Үкі ғана ұйықтамапты
Маңғазданып отыр қатты
Әрі-бері отырды да
Қараңғыға қанат қақты.
Орындалуы:

1. Екі қолдың білезіктерін біріктіре саусақтарды жан-жаққа ашады. («Орман»)
2. Алақандарын беттестіре жақтарына таянып «ұйқыға кетеді».
3. Бас бармақ пен сұқ саусақтың біріктіре дөңгелентіп көздеріне қояды («үкінің көздері»).
4. Қолдарын артқа жинап, кеуделерін көтереді («маңғаз үкі»).
5. Қолдарын жан-жаққа жая ұшып, басқа орынға ауысады.

Қолға, алып шарды,
Үрлеймін мен былай.
Уф-ф-ф,
Үрлеймін деп қатты,
Жарып алдым шарды.

Қорытынды.

Дефектолог маманы жыл соңында осы жастағы балаларда келесі қасиеттердің дамуына ықпал етеді:

Мектеп жасына дейінгі балаларда танымдық қабілеттері мен сөйлеу тілін дамыту жұмыстарының өзектілігі қазіргі шындықпен байланысты. Біз тез өзгеретін әлемде, ақпарат, компьютерлер, спутниктік теледидар, ұялы байланыс, интернет дәуірінде өмір сүріп жатырмыз. Ақпараттық технологиялар бізге жаңа мүмкіндіктер береді. Біздің бүгінгі тәрбиеленушілерімізді қызықты болашақ күтіп тұр. Олар сәтті болуы үшін, үнемі өсіп келе жатқан ақпарат ағынына шебер бағдарлану үшін оларды ақпаратты оңай және тез қабылдауға, оны талдауға, жаңасын игеруде қолдануға, әртүрлі жағдайларда ерекше шешімдер табуға үйрету керек. Білім беруді дамытудың заманауи тенденцияларына сәйкес біз балабақшадан білім беру процесіне қызығушылық танытатын, белсенді, белсенді, қызығушылық танытатын, зияткерлік және жеке мәселелерді шеше алатын, сонымен қатар оқу іс – әрекетінің әмбебап алғышарттарын ережеге сәйкес жұмыс істей алатын адамды босатуымыз керек. Тәрбиеленуші алғашқы ұйымдастырылған оқу іс-әрекеттерінен бастап қиындықтарға тап болмас үшін және нөлден үйренудің қажеті жоқ, қазірдің өзінде мектепке дейінгі кезеңде баланы тиісті түрде дайындау керек. Сөйлеу тіліндегі сауаттылық, дамыған логикалық ойлау-бұл балабақша түлегін мектепте сәтті оқытудың кепілі.

Бағдарламаның мазмұны 4-5-6 жастағы балалардың логикалық ойлаудың маңызды дағдыларын - "ақыл-ойда әрекет ету" қабілетін игеруге, сөздік қорын дамытуға бағытталған. Адамдардың өмір сүру ортасын танып-білу, қоршаған ортадағы барлық түсініктермен танысу, оларға тән айырмашылықтарды ажырата алуға, айналасына адамгершілікпен және қамқорлықпен қарауға тәрбиелейді.

Келтірілген мысалдар мен қолданылған әдістемелер баланың сөйлеу тілінің дамуын, фонематикалық түсініктерін дамытуға бағытталған.

Пайдаланылған әдебиеттер:

1. Қазақстан Республикасының заңы «Білім туралы» 2007 жыл 27 шілде №319-III.
2. Тиісті үлгідегі білім беру ұйымдары қызметінің үлгілік қағидаларын бекіту туралы (30 қазан 2018 №595)
3. «Білім берудің барлық деңгейінің мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарттарын бекіту туралы» (5 мамыр 2020 №182)
4. Мемлекет Басшысы Қасым-Жомарт Тоқаевтың Қазақстан халқына Жолдауы
5. Қазақстан Республикасының заңы «Педагог мәртебесі туралы» 2019 жылғы 27 желтоқсандағы №293-VI.
6. Қазақстан Республикасындағы баланың құқықтары туралы 2002 жылғы 8 тамыздағы №345-II.
7. ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ МЕКТЕПKE ДЕЙІНГІ ҰЙЫМДАРЫНДА 2019-2020 ОҚУ ЖЫЛЫНДА ТӘРБИЕЛЕУ-БІЛІМ БЕРУ ПРОЦЕСІН ҰЙЫМДАСТЫРУ ТУРАЛЫ ӘДІСТЕМЕЛІК НҰСҚАУ ХАТ
8. Коржова Г.М., Байтурсынова А.А. История специального образования в Республике Казахстан. - Учебное пособие. - Алматы: КазНПУ им. Абая, 2003.
9. Выготский Л.С. Основы дефектологии. – М., 2003.